

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2004

Contextul macroeconomic în cadrul căruia s-au prognozat țintele macroeconomice pentru anul 2004 dovedesc angajamentul asumat de Guvern prin programul de guvernare pentru politicile de dezvoltare economică sănătoasă și management fiscal prudent.

În ultimii ani, România a făcut mari progrese în îmbunătățirea economiei sale. Astfel:

- produsul intern brut anual a înregistrat în anii 2001 și 2002 o creștere de 5,7% și, respectiv de 4,9%, prognozându-se pentru anul 2003 o creștere de 4,8%;

- produsul intern brut pe locuitor a crescut de la un an la altul, astfel că, față de 52,1 milioane lei în anul 2001, pentru anul 2003 se prognozează 84,1 milioane lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 61,4% față de anul 2001;

- inflația (decembrie față de decembrie an anterior) a scăzut de la 30,3% în anul 2001 la una estimată la 14% în anul 2003, o diminuare cu 16,3 puncte procentuale numai în trei ani;

- numărul mediu de salariați a crescut de la an la an astfel că, în perioada 2001-2003, acesta s-a majorat cu 81 mii salariați, ceea ce reprezintă tot atâtea locuri de muncă nou create în această perioadă, situație care a avut printre consecințe, reducerea numărului de șomeri și, implicit, scăderea ratei șomajului;

- câștigul salarial mediu brut a crescut de la 4.220.400 lei în anul 2001 la 6.620.000 lei în anul 2003;

- pensia medie a crescut de la 949.385 lei în anul 2001 la 1.522.790 lei în anul 2003, creștere datorată, în principal, începerii recorelării din anul 2002, cât și a indexării anuale a acesteia.

Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului asigurărilor pentru șomaj au fost programate și urmărite în execuție, în conformitate cu legislația specifică în aceste domenii, corelată cu legislația în domeniul finanțelor publice.

Principalele venituri ale celor două bugete au fost contribuțiile de asigurări sociale de stat și de asigurări pentru șomaj.

Pentru reducerea fiscalității asupra forței de muncă, începând cu anul 2003, s-a redus cu 1 punct procentual contribuția de asigurări sociale

datorată de angajat și angajator și cu 1,5 puncte procentuale contribuția de asigurări pentru șomaj datorată de angajator.

Din bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor pentru șomaj s-au finalizat, în principal, dar nu singurele, următoarele forme de protecție a cetățenilor: pensiile, trimiterile la tratamentul balnear și odihnă, indemnizațiile și ajutoarele, tratamentul balnear și odihna, indemnizațiile de șomaj, alocațiile de sprijin, plățile compensatorii, plățile pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj; etc.

Țintele pe termen mediu (2004-2007) ale principalilor indicatori macroeconomici se caracterizează prin:

- o creștere economică în anul 2004 de 5,5%, iar pentru perioada 2005-2007 de peste 5,1%;

- produsul intern brut pe locuitor va crește în anul 2004 la 99,3 milioane lei pe locuitor, ajungând ca în anul 2007 să atingă 139,4 milioane lei;

- inflația (decembrie față de decembrie an anterior) va înregistra o scădere de la un an la altul astfel că, de la 9% cât se prognozează pentru anul 2004 va ajunge la 3% în anul 2007;

- numărul mediu de salariați va înregistra o creștere de la an la an astfel că, de la numărul prognozat pentru anul 2004 de 4.827 mii persoane va ajunge la finele perioadei de analiză la 4.942 mii persoane, creșteri care au drept consecințe atât reducerea numărului de șomeri, cât și diminuarea ratei șomajului;

- pentru anul 2004 s-a prognozat o pensie medie de 1.864.109 lei, ca urmare a finalizării procesului de recorelare a pensiilor și de indexare anuală a acestora.

- Principalele opțiuni strategice ale politicii fiscal-bugetare în domeniul asigurărilor sociale, în perioada 2004-2007, se vor concentra pe:

- o politică de relaxare a fiscalității asupra forței de muncă, după cum urmează:

- a) pentru anul 2004:

- reducerea cu 2,5 puncte procentuale a cotelor de contribuții pentru asigurări sociale datorate de angajator la bugetul asigurărilor sociale de stat;

- reducerea cu 0,5 puncte procentuale a cotelor de contribuții datorate de angajator la bugetul asigurărilor pentru șomaj;

- b) pentru perioada 2005-2007, în funcție de găsirea surselor de acoperire, se are în vedere reducerea cotei contribuției de asigurări sociale cu câte un punct procentual în fiecare an;

- crearea, începând cu 1 ianuarie 2004, a unui sistem fiscal unitar de colectare a tuturor impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor venituri bugetare prin preluarea activității de administrare a veniturilor bugetare reprezentând contribuții sociale, acțiune care a impus înființarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală și care va determina o colectare mai bună a contribuțiilor;

- fundamentarea și dimensionarea cheltuielilor în funcție de veniturile certe, posibil de încasat, fără a se apela la surse de finanțare inflaționistă;

- pentru anul 2004, s-a avut în vedere ca măsură socială suplimentară dublarea pensiilor pentru pensionarii agricultori, măsură care presupune un efort bugetar suplimentar de circa 7.000 miliarde lei;

- creșterea gradului de ocupare a populației active și reducerea șomajului, prin aplicarea unor măsuri economice de stimulare a creării de noi locuri de muncă, în condițiile continuării procesului de privatizare și restructurare, astfel încât în anul 2004 rata șomajului să scadă sub 8%;

- corelarea măsurilor cuprinse în Programul social 2003-2004, care vizează protecția socială pentru categoriile de persoane cu venituri mici, cu prevederile cuprinse în bugetele asigurărilor sociale de stat și asigurărilor pentru șomaj.

Acestea au fost principalele considerente care au stat la baza elaborării proiectelor bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2004.

Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

Veniturile

Pentru anul 2004 se așteaptă ca 90,1% din totalul veniturilor bugetare să se încaseze din contribuțiile pentru asigurări sociale și 0,7% din diverse venituri. Pentru susținerea în totalitate a cheltuielilor ce se finanțează din acest buget, în anul 2004, bugetul de stat alocă o subvenție de 13.961,0 miliarde lei, respectiv 9,2% din totalul veniturilor bugetare.

Veniturile bugetare urmează să crească cu 19,4% în anul 2004 comparativ cu anul 2003, sau cu 24.797,5 miliarde lei.

Veniturile fiscale provin din contribuțiile de asigurări sociale care vor crește de la 119.877,6 miliarde lei în anul 2003 la 137.303,0 miliarde lei în anul 2004.

Nivelul acestora a fost stabilit avându-se în vedere o cotă medie de contribuție de asigurări sociale de 22,8% inclusiv contribuția de asigurări

pentru accidente de muncă și boli profesionale de 0,5%, în cazul angajatorului, și o cotă individuală de contribuție de 9,5%.

Veniturile nefiscale provin din diverse venituri constituite din contribuțiile pentru bilete de tratament și odihnă și încasările din alte surse, care sunt estimate la 1.119,0 miliarde lei, în creștere cu 38,8% față de anul 2003.

Cheltuielile

În anul 2004 se estimează că din bugetul asigurărilor sociale de stat se vor finanța cheltuieli în sumă totală de 150.308,3 miliarde lei, din care: 97,7% pentru pensii de asigurări sociale, diverse indemnizații și ajutoare; 1,9% pentru administrarea fondului și 0,4% pentru plata dobânzii datorate trezoreriei statului.

La stabilirea cheltuielilor pentru pensii s-au avut în vedere următoarele:

- 6.080.000 pensionari de asigurări sociale;
- 1.864.109 lei pensie de asigurări sociale.

Nivelul lunar mediu pentru anul 2004 pentru pensia de asigurări sociale s-a determinat având în vedere cuantumul din luna decembrie 2003, măsurile de protecție socială stabilite pentru anul 2004 și reglementările legale în vigoare.

Bugetul asigurărilor sociale de stat este programat pentru anul 2004 cu un excedent în sumă de 2.074,7 miliarde lei, care reprezintă încasările din contribuția de asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale reprezentând constituirea Fondului pentru funcționarea sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor pentru șomaj

Veniturile

Pentru anul 2004 se așteaptă ca veniturile bugetare să provină aproximativ 91,7% din contribuții pentru asigurările pentru șomaj, 4,4% din încasări din rambursarea împrumuturilor acordate, și 3,9% din diverse venituri.

Veniturile bugetului asigurărilor pentru șomaj cresc în anul 2004 cu 6,4% comparativ cu anul 2003, respectiv cu 1.159,6 miliarde lei, din care creșterea contribuțiilor pentru asigurările pentru șomaj va fi de 5,8%.

Veniturile fiscale provin din contribuțiile pentru asigurările pentru șomaj care vor crește de la 16.677,4 miliarde lei în anul 2003 la 17.640,7 miliarde lei în anul 2004.

Nivelul acestora s-a stabilit avându-se în vedere o cotă de contribuție de 3% pentru angajator și o cotă individuală de contribuție de 1%.

Veniturile nefiscale provin din :

- diverse venituri constituite din încasarea contravalorii dobânzilor plătite de trezoreria statului pentru disponibilitățile înregistrate de buget și păstrate în trezorerie, încasarea majorărilor de întârziere pentru neplata la termen a contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice, precum și din încasarea taxelor pentru activitatea de formare profesională și a celor pentru acreditarea furnizorilor de servicii de ocupare, venituri care reprezintă circa 3,9% din total și o creștere cu 15,7% în anul 2004 față de anul 2003;

- încasări din rambursarea împrumuturilor acordate pentru înființarea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii, venituri care cresc cu 30,8% în anul 2004 comparativ cu anul 2003.

Cheltuielile

În anul 2004, fondurile nprevăzute în bugetul asigurărilor pentru șomaj se utilizează pentru:

- plata ajutoarelor și indemnizațiilor, circa 63,8% din total, în special pentru: indemnizații de șomaj, plăți compensatorii, stimularea angajatorilor care încadrează absolvenți, indemnizații de șomaj pentru absolvenți, stimularea angajatorilor care încadrează șomeri aparținând unor categorii defavorizate;

- plata contribuțiilor pentru asigurările sociale de stat și pentru asigurările sociale de sănătate, circa 15,5% din total;

- cheltuieli de administrare a fondului, circa 5,9% din total;

- împrumuturi acordate pentru înființarea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii, circa 8,4% din total;

- programe pentru ocuparea temporară a forței de muncă, măsuri active pentru combaterea șomajului, circa 5,2% din total;

- centre de calificare și recalificare și acțiuni de învățământ, circa 1,2% din total.

Nivelul cheltuielilor ce se finanțează în anul 2004 din bugetul asigurărilor pentru șomaj a fost stabilit avându-se în vedere următoarele categorii de beneficiari și cuantumuri medii lunare:

- 257.000 beneficiari de indemnizații de șomaj;
- 21.000 beneficiari de indemnizație de șomaj și venit de completare, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr.8/2003 privind stimularea procesului de restructurare, reorganizare și privatizare a unor societăți naționale, companii naționale și societăți comerciale cu capital majoritar de stat, cu modificările și completările ulterioare;
- 64.000 beneficiari de indemnizație de șomaj pentru absolvenți;
- 2.100.000 lei/lună o indemnizație de șomaj;
- 1.400.000 lei/lună o indemnizație de șomaj pentru absolvenți.

Nivelul lunar mediu, pentru anul 2004, pentru indemnizația de șomaj și indemnizația de șomaj pentru absolvenți s-a stabilit avându-se în vedere cuantumul estimat pentru luna decembrie 2003, măsurile de protecție socială preconizate pentru anul 2004 și reglementările legale în vigoare.

În anul 2004 bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor pentru șomaj, pe lângă fondurile proprii de care pot dispune conform legislației, mai beneficiază și de credite externe obținute în baza Acordului de împrumut încheiat de România cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru Proiectul privind forța de muncă și protecția socială, ratificat prin Ordonanța Guvernului nr.35/1995, aprobată prin Legea nr.121/1995 și a Acordului de împrumut încheiat între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare referitor la Proiectul privind dezvoltarea sectorului social, ratificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.111/2001.

Aceste fonduri se utilizează pentru finanțarea măsurilor active pentru combaterea șomajului, acordarea de împrumuturi de către agențiile guvernamentale și administrate prin agenții de credit și pentru alte categorii de cheltuieli specifice forței de muncă și protecție socială.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat proiectul Legii asigurărilor sociale de stat pe anul 2004.